

שם המחקר: היבטים מעצימים בחוויית האימהות של נשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית או הנמכה

קוגניטיבית

שנה : 2021

סוג : תזה

מס' קטלוגי : 890-187-2019

שם החוקר : מורן בר, בהנחיית ד"ר כרמית-נעה שפיגלמן

רשות המחקר: אוניברסיטת חיפה

תקציר

על אף השינוי שחל בשיח החברתי בדבר ההכרה בזכותם של אנשים עם מוגבלויות בכלל, ביניהם אנשים עם מוגבלות שכלית, להקים משפחה ולהפוך להורים, קיים פער בין הזכות להורות לבין מימושה בפועל. במציאות, לרוב ננקטת מדיניות שלילית כלפי זכותם של הורים עם מוגבלות שכלית להפוך להורים והשיח הרווח בחברה כלפי הורותם הוא שיח הכולל עמדות שליליות. מרבית המחקרים שנערכו בנושא של הורות ואימהות עם מוגבלות שכלית התמקדו בקשיים ובבעיות ולא נתנו מקום לחוויה הסובייקטיבית של האימהות עצמן. מטרת המחקר הנוכחי הייתה לתת ביטוי לחוויות של אימהות עם מוגבלות שכלית תוך התמקדות בהיבטים חיוביים. לצורך ביצוע המחקר נבחרה השיטה האיכותנית ורואיינו 11 נשים המאובחנות עם מוגבלות שכלית- התפתחותית או הנמכה קוגניטיבית, המתגוררות בקהילה ומגדלות את ילדיהם בעצמן. מניתוח תמלילי הראיונות עלו שלוש תמות מרכזיות. התמה הראשונה עסקה בתפיסת המוגבלות כקושי אך לא כמחסום להפוך לאימהות. מהממצאים עלה כי המשתתפות תפסו את האימהות כצורך טבעי ובר מימוש שהיה קיים מגיל צעיר, על-אף תפיסות חברתיות סטיגמטיות כלפי זכותן להיות אימהות. עוד עלה כי מרבית הנשים התקשו להסביר את מוגבלותן, זאת למרות שחוו קשיים הנגזרים ממנה. התמה השנייה עסקה בחוויה של הצטלבות בין שתי זהויות מרכזיות בחייהן של האימהות: הזהות של המוגבלות וזהותן כאימהות. בעוד שהזהות של המוגבלות נתפסה בעיניהן כשלילית ומנמיכה, הזהות האימהית נתפסה כחיובית ומעצימה. כאשר הזהויות הצטלבו זו בזו נוצרה חוויה ייחודית שגרמה להן למצוקה רגשית. התמה השלישית שנמצאה התייחסה למקום המשפחה המורחבת בחוויית האימהות. נמצא כי לעיתים מעורבות המשפחה נחוותה כמקדמת ולעיתים הפכה למעורבות יתר שהשפיעה על חווייתן. ממצאי המחקר מחדדים את הייחודיות של חווית האימהות עם מוגבלות שכלית נוכח הצטלבות הזהויות. כמו כן, ממצאי המחקר מדגישים את הצורך שנותני השירותים יתערבו ברוח גישות מעצימות המתייחסות גם להיבטים חיוביים.

מילות מפתח: מוגבלות שכלית- התפתחותית, הנמכה קוגניטיבית, הורות ואימהות, היבטים חיוביים, הצטלבות זהויות.

- [למחקר המלא באתר הקרן](#)
- [למאגר מחקרי קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)

